

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTMANLANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Tord Wennerblom
0521-60 54 64
natur@o.lst.se

2008-01-30

Diarienummer
511-11940-2005

Sida
1(8)

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Kärna bokskog i Kungälv kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptatet Käna bokskog
RegDOS ID	2004529
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Kungälv
Ungefärlig mittpunkt	126042 – 642192
Fastigheter och ägare:	<i>Lycke-Ryr 2:39, Naturvårdsverket Torsby-Ranneberg 1:3, Katrine och Jan Larsson Torsby-Ranneberg 1:5, Leif Wilhelmsson, Hans Wilhelmsson, Folke Ahlström och Elisabeth Dodwell Gunnarslycka 1:2, Bruno Lunneblad och Leena Steffansson</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	Inga enligt Lantmäteriets fastighetsutredning
Areal (ha):	18
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Centrala Västkustens skärgårds- och kustområde
Objektskategori:	Ädellövskog
IUCN-kategori:	Ia strikt naturreseptat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Kärna Bokskog.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Landskapsbildskydd enligt Naturvårdslagen § 19 den 20 september 1974, dnr 11.126-4588-73. Beslutet omfattar ett flertal objekt i Kungälv kommun. Det här aktuella objektets benämning i Länsstyrelsens författningssamling 1974:279 är "Ranneberg".

Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd upphävs i sin helhet när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft. Motivet till detta är att av det ursprungliga området med landskapsbildskydd på ca 16 hektar endast är drygt 1 hektar som inte ingår i det nu bildade naturreservatet. Däremot ingår ca 2,5 hektar ädellövskog i naturreservatet som inte tidigare låg inom område med landskapsbildskydd.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara de värdefulla livsmiljöerna som är knutna till ädellövskogen, framför allt bok och ek.
- strukturer som död ved och gamla grova träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning .
- typiska växt- och djursamhällen och arter inom området, som t.ex. bokvårtlav, platt fjädermossa och gräset skogssvingel ska ha gynnsamt tillstånd.
- friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas och besökare (även besökare med funktionshinder) ska kunna uppleva områdets livsmiljöer och arter.

Syftet ska tryggas genom att:

- ädellövskogen lämnas huvudsakligen till fri utveckling.
- anordningar för friluftslivet är anpassade till personer med funktionshinder.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. Anordna upplag.
5. Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation och underhåll av väg 570.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Märka ut naturreservatet i terrängen.
2. Anlägga, nyttja och underhålla parkeringsplats med tillhörande tillfartsväg.
3. Anlägga vandringsled samt sätta upp informationstavlor.
4. Röja för vandringsleder, kapa till högstubbar samt frihugga kring enstaka ekar.
5. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande. Förbudet gäller naturligtvis inte på parkeringsplatsen.
2. anordna läger, idrottstävling eller liknande som omfattar fler än 50 deltagare.

3. skada, plocka eller samla in växter eller växtdelar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget privat behov är dock tillåtet.
4. utplantera växt- eller djurart.
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
7. medföra okopplad hund utom i samband med jakt.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte när förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Beskrivning av naturreservatet

Området utgörs av en nord- till östvärd bergssluttning som till övervägande delen täcks av medelålders till äldre bokskog med inslag av ek. Fältskiktet är sparsamt, vilket är ett typiskt drag för skogstypen. På några platser finns emellertid mycket rika bestånd av det rödlistade gräset skogssvingel. Lav-floran innehåller minst fyra olika rödlistade arter, och ytterligare minst åtta signalarter. Naturvärdena är knutna till ek och bok liksom till en bitvis kalkhaltig mark. Området har i länets lövskogsinventering hänförs till naturvärdesklass 2. Vid Skogstyrelsens nyckelbiotopsinventering har tre delområden avgränsats, en nyckelbiotop och två objekt med höga naturvärden.

Naturreservatet ligger i direkt anslutning till väg 570 och bara ca 1,5 km från Kärna, vilket gör att området har stora möjligheter att bli ett populärt utflyktsmål. Landskapsbilden är mycket tilltalande.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Naturreservatet berörs inte av några riksintressen.

I kommunens översiktsplan betecknas det aktuella området som "särskilt värdefullt naturområde" som bl.a. ska hållas fritt från nybebyggelse.

Länsstyrelsen har 1974-09-20 förordnat om landskapsbildsskydd (19 § naturvårdslagen). Detta förordnade upphävs emellertid i och med bildandet av naturreservatet.

Inga registrerade fornlämningar finns i naturreservatet.

Ärendets handläggning

Frågan om bildande av naturreservat väcktes år 2003 i samband med en planerad skogsavverkning. I dialog med berörda markägare överenskomms att istället bilda naturreservat. Konsultfirman Naturcentrum fick i uppdrag att översiktligt inventera områdets naturvärden som ett komplement till Skogstyrelsens nyckelbiotopsinventering och Länsstyrelsens lövskogsinventering. Naturcentrum bedömde att naturvärdena var av den kvalitet att bildande

av naturreservat är motiverat. Kungälvs kommun informerades hösten 2004 om planerna på att bilda naturreservat.

Förslag till beslut skickades 2007-05-25 till samtliga berörda markägare med föreläggande om att lämna eventuella synpunkter. Då skickades förslaget även på remiss till Kungälvs kommun och Skogsstyrelsen samt för kännedom och eventuellt yttrande till tidigare markägare inom det föreslagna naturreservatet, grannar till det föreslagna naturreservatet, Västkuststiftelsen, LRF Väst, Naturskyddsföreningen i Kungälv, Vägverket Region Väst samt Västra Götalandsregionens handikappförvaltning.

Ägarna till fastigheten Torsby-Ranneberg 1:5 har genom Leif Wilhelmsson bl.a. bidragit med värdefulla upplysningar beträffande en brunn, en jordkällare, en f d mangelgrav samt påpekat att den befintliga stigen tidvis översvämmas. Med anledning av detta har såväl beslut som skötselplan nu justerats. I övrigt har inga markägare inkommit med några yttranden.

Kungälvs kommun tillstyrker bildandet av naturreservat.

Skogsstyrelsen tillstyrker naturreservat, men har synpunkter på beskrivning och bevarandemål beträffande skötselområde 4 i skötselplanen, liksom hanteringen av brynmiljöerna mot de öppna markerna utanför naturreservatet. Till viss del har detta nu justerats.

Skogsstyrelsen samt en av grannarna framför farhågor beträffande ridning i naturreservatet. Bl.a. ställs frågan om ridning på gångstigar kan anses vara förenligt med den anpassning till funktionshindrade personer som särskilt eftersträvas i detta naturreservat. Länsstyrelsen har därför övervägt möjligheten att införa föreskrifter om att helt eller delvis förbjuda ridning i naturreservatet. Bedömningen är dock att det är bättre att pröva en modell utan restriktioner för ridning. Skulle problem ändå uppkomma är Länsstyrelsen beredd att pröva möjligheten att införa ett förbud mot ridning alternativt sätta upp anslag som vädjar till ridande att ta hänsyn.

Vägverket påpekar att tillstånd krävs för parkeringsplatsens avfart med anslutning på länsväg 570. Länsstyrelsen har sökt och beviljats sådant tillstånd. Vägverket menar också att naturreservatet inte får äventyra en skisserad ny sträckning av länsväg 570. Länsstyrelsens bedömning är att så inte blir fallet.

För berörda fastighetsägare gäller att överenskommelse om intrångsersättning eller avtal om köp av fastighet vid tidpunkten för detta beslut har träffats för samtliga utom Torsby-Ranneberg 1:5. Där pågår förhandling.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Enligt länets Strategi för formellt skydd av skogsmark ligger naturreservatet Kärna bokskog inom värdetrakten "Kungälvs lövskogar". Den aktuella skogstypen ädellövskog är prioriterad för formellt skydd i såväl länets stra-

tegi som motsvarande nationella strategi. Skogen har bitvis höga värden på beståndsnivå med förekomst av ett antal rödlistade arter och signalarter knutna till skogstypen. Exempel är bokvårtlav *Pyrenula nitida*, orangepudrad klotterlav *Opegrapha sorediifera* och bokkantlav *Lecanora glabrata*. Området är dock endast översiktligt inventerat varför man på goda grunder kan förmoda att det finns fler arter av intresse. Viktiga strukturer som död ved och gamla träd förekommer, även om utbredningen av dessa varierar inom naturreservatet. Genom sitt lättillgängliga läge och skönhet har naturreservatet ett stort värde för friluftslivet.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet Levande skogar.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med reservatet. Om det finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller reservatsförvaltaren.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Väst kuststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med berörda privata markägare.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Göteborgs-Posten samt Kungälv-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Sakansvarig för områdesskydd Tord Wennerblom har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson, arkitekt Peter Abrahamsson och länsjurist Erland Josefson.

Göran Bengtsson

Tord Wennerblom